

Den tapte ironi

Av Sigurd Hoel

Morgenbladet viste meg mandag 7. april den ære å skrive en leder om meg. Anledningen var en setning i det foredrag jeg holdt i Studentersamfundet nå sist fredag. Den setningen hadde lederskribenten grundig misforstått — hvorav lederen.

Det er trist å bli misforstått. Jeg forsøker å trøste meg med en setning av en gammel vismann: Når en bok støter sammen med et hode og der høres en hul lyd, da er det ikke på forhånd sikkert at det er bokens feil.

Den omstridte setningen lød:

«Vårt håp må stå til at Det Norske Arbeiderparti enda et par ganger skifter standpunkt på vesentlige områder.»

Denne setningen oppfatter Morgenbladet 1) som et alvorlig ment tillitsvotum til Det Norske Arbeiderparti, og 2) som hele foredragets konklusjon.

Hvortil er å si:

1) Setningen var ikke foredragets konklusjon, og 2) setningen var ikke et tillitsvotum til Arbeiderpartiet, men derimot et mistillitsvotum til opposisjonen, som jeg mente (og mener) har vært splittet, forvirret og lite effektiv. Denne oppfatningen fremgår utvetydig av setningene like foran den siterte. Der forsøkte jeg, så ubehagelig jeg kunne, å karakterisere denne opposisjonen. Og de setningene må Morgenbladets lederskribent ha sett. Manuskriptet til foredraget ble nemlig på anmodning utlånt til Morgenbladet, og lederskribenten har — det fremgår

av stiftene — hatt det liggende foran seg.

Arsaken til misforståelsen er under disse forhold — tror jeg — sørgelig klar. I foredraget gjennomførte jeg en ironisk tone. Nå er så vidt jeg vet ikke ironi forbudt her i landet ennå, hverken ved lov eller forordning. Men et slikt forbud er snart overflødig; for enhver kan merke eller burde kunne merke, at fra År til År, ja snart fra dag til dag senker det seg et Jernteppe ned foran øynene til flere og flere. De kan ikke oppfatte ironi mer, men får allting bokstavelig og gravlavorlig — på det at Norge omsider virkelig kan bli et muntert land å leve i.

På grunnlag av en feil-lesning av en enkelt setning dømmer Morgenbladets leder ikke bare meg, men hele den gruppe av «sosialradikalere» jeg tilhører, fra livet. Ganske flott, men hvorfor spare lampekupler om sommeren? Vi er «den tapte generasjon».

Vi får se.

Det kunne i og for seg være fristende å gå litt videre i denne polemikken. Men jeg akter ikke å gjøre det. Det er nemlig min tro, at i tiden som kommer, vil Morgenbladet og «den tapte generasjon» på en rekke felter bli nødt til å kjempe sammen. Det gjelder slike ting som Språknemnda og den nye Lex Thagaard — i virkeligheten to kapitler av samme sak. Den saken gjeldér demokratiets grunnprinsipper. En kunne uttrykke problemet slik: Kan et parti som representerer et mindretall i folket, men et flertall på Stortinget, kan et slikt parti i et demokratisk land tillate seg hva som helst ved hjelp av sitt taktiske flertall?

Striden gjelder med andre ord mindretallets rett i et demokratisk samfunn. Men ettersom det etter all sannsynlighet ikke finnes noe flertall i folket hverken for Språknemnda eller for Lex Thagaard (Jeg skulle tro: 1/3 for, 2/3 mot) så kan spørsmålet tilspisses ytterligere:

Kan et folkeflertall, som er blitt ugunstig representert, slik at det i Storting osv. tar seg ut som et mindretall — kan det berøves enhver rett i et demokratisk samfunn?

Hva Språknemnda anser, akter vi å stille denne saken på prøve. Ved foreldreaksjonen går vi utenom alle politiske partier og rett ut til det norske folk.

Hva Lex Thagaard anser, skal det bli spennende å se, om Arbeiderpartiet presser denne loven, som rett og slett forandrer hele vår samfunnsform, jevnnom i Stortinget uten først å forelegge den for vælgerne. I så fall får vi, så vidt jeg kan forstå, noe som kan kalles «kald borgerkrig» i landet, og Norge vil bli det mest dirigerte land vestenfor Jernteppet.

Dette er vel litt viktigere ting enn en setning i et foredrag i Studentersamfundet.

Sigurd Hoel.